

Leni Tas

LENI TAS

Wijsheid in de waanzin

Erik Nagtegaal



Voor mijn ouders,
mijn voorbeelden

“Er bestaat een geheim verband tussen traagheid en geheugen, tussen snelheid en vergetelheid. [...] Ons tijdperk is verslingerd aan de demon van de snelheid.”

Milan Kundera

Leni Tas

© 2025 Erik Nagtegaal

Auteur: Erik Nagtegaal

Druk en bindwerk: Brave New Books, Rotterdam

Coverontwerp: Erik Nagtegaal

Vormgeving binnenwerk: Brave New Books, Rotterdam

Filosofie algemeen

ISBN: 9789465016160

NUR: 730

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	vii
Inleiding: Leni Tas en traagheid	11
1. Waanzin en traagheid in de filosofische praktijk	19
2. Wijzer worden <i>in</i> de waanzin	33
3. Het <i>binnensluiten</i> van het buitengeslotene	45
4. Voeling krijgen met jezelf	59
Uitleiding: Persoonlijke reflecties	75
Appendix: Werkmodel van de 'SQBCL'	85
Woord van dank	91

VOORWOORD

Het is voor mij een eer om het voorwoord te schrijven bij het boek *Leni Tas* van Erik Nagtegaal. Erik bepleit een vertragen-de benadering voor het onderzoeken van onze ervaringen, juist als die vreemd zijn, verwarrend of waanzinnig. Dat is een belangrijk pleidooi in een wereld die waanzinnig snel is en die de voorkeur geeft aan snelle oplossingen die helaas vaak te oppervlakkig blijven. Ik bespeur in mijzelf twee tegengestelde behoeften ten aanzien van de wereld met haar versnellende gerichtheid op prestaties en doelen. De docent in mij wil ten volle deelnemen aan deze energieke dynamiek, heeft de agenda vol taken die eigenlijk gisteren al af moesten zijn en is voortdurend in contact met allerlei mensen. De schrijver in mij wil zich uit de wereld terugtrekken om te verstillen, te vertragen en naar binnen te luisteren. Er is nooit sprake van balans, altijd van balanceren. De versnelling beneemt mij soms letterlijk de adem en jaagt me op in een doemodus die alsmaar meer verlangt. De prijs die ik daarvoor op den duur betaal is de diepgang die komt met een vertragende verkenning, een vertragende denkbeweging. Het lezen van dit boek bracht mij weer met dit verlangen in verbinding: een verlangen naar een meditatieve, verdiepende verkenning die van binnenuit een verbinding met de wereld tot stand brengt, in plaats van een oppervlakkige aansluiting.

In een wereld die afwijzend staat tegenover onzekerheid biedt dit boek een wijs tegengeluid, namelijk dat wij te winnen hebben bij twijfelende openheid naar onze eigen vragen, zelfs als die verwarrend blijken. Aan de hand van de psychologische inzichten van klassieke denkers als Freud, Gendlin en aan de hand van het filosofisch/sociologisch gedachtengoed van Kunneman verkent Erik de wijsheid in de waanzin. Zijn belangrijkste leermeester is Harm van der Gaag, bij wie Erik de opleiding tot filosofisch practicus volgde. *Leni Tas* kent een gelaagde diepgang. De diepgang van studie, van filosofisch denken en van bereflecteerde ervaringskennis. Het weerspiegelt de diepgang die vertraging met zich meebrengt. En zo daagt al lezend het besef dat wij een vragend, open bewustzijn nodig hebben om ons te kunnen verbinden met ons leven. Onze levensenergie blijft stromen als wij durven ervaren, durven voelen en onszelf niet afwijzen. Als wij durven twijfelen aan alles wat wij denken te weten. Immers: “Het ontbreken van twijfel is de duidelijkste indicatie van een psychose”, aldus citeert Erik psychoanalyticus Darian Leader. Een vriendschappelijke omgang met al wat in ons leeft, in plaats van een overkritische grondhouding stelt ons in staat om die verkenning aan te gaan. Dat is de existentiële uitdaging waarvoor een ieder zich geplaatst ziet, waanzinnig of niet. Moge *Leni Tas* velen daartoe inspireren.

Marjoleine Vosselman



LENI TAS



